

«Συνάντηση Εργασίας στο πλαίσιο της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 για τη διαμόρφωση Ερευνητικών και Τεχνολογικών προτεραιοτήτων στον τομέα του Περιβάλλοντος»

Δευτέρα 8 Ιουλίου 2013

10.00 π.μ.

Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας

Περίληψη:

Σκοπός της Συνάντησης μεταξύ άλλων ήταν η προσπάθεια ανάδειξης ερευνητικών προτεραιοτήτων και η δημιουργία σχεδίου δράσεων που αφορούν στον τομέα «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ» σύμφωνα με την στρατηγική της «ευφυούς» εξειδίκευσης της ΓΓΕΤ στο πλαίσιο του σχεδιασμού και κατάρτισης του Εθνικού Αναπτυξιακού Προγραμματισμού για την περίοδο 2014 - 2020.

Έγιναν παρουσιάσεις από πλευράς ΓΓΕΤ σχετικά με α) την πορεία των ενεργειών που έχουν γίνει μέχρι σήμερα για τη διαμόρφωση Στρατηγικής της Έρευνας και Καινοτομίας για μια Έξυπνη Εξειδίκευση κατά την Νέα Προγραμματική Περίοδο 2014 - 2020, β) την ανάπτυξη μεθοδολογικού εργαλείου της Δ/σης Σχεδιασμού και Προγραμματισμού της ΓΓΕΤ για την εξεύρεση ερευνητικών προτεραιοτήτων στο Τομέα του Περιβάλλοντος, στο πλαίσιο της παραπάνω στρατηγικής.

Στη συνάντηση συμμετείχαν η Ομάδα της Εθνικής μας εκπροσώπησης στο Ειδικό Πρόγραμμα Συνεργασία «Περιβάλλον συμπεριλαμβανομένης και της Κλιματικής Αλλαγής» του 7^{ου} ΠΠ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπρόσωποι Ερευνητικών Κέντρων και ΑΕΙ με δραστηριότητα στο Περιβάλλον, εκπρόσωποι του ΣΕΒ και βασικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα (βλέπε και Πίνακα Συμμετεχόντων.

Η συζήτηση που ακολούθησε εστιάστηκε σε προβλήματα που εμφανίζονται μέχρι σήμερα στις επιχειρήσεις του κλάδου (θεσμικά, επιχειρησιακά, κουλτούρας κ.λπ.) και φάνηκε πλέον καθαρά ότι μια τέτοια πρωτοβουλία θα μπορούσε να λειτουργήσει ως καταλύτης για άμεση βελτίωση συνεργασίας μεταξύ της Ερευνητικής, Πανεπιστημιακής και επιχειρηματικής Κοινότητας στο μέλλον και με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας στην αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας μας.

Έγιναν παρατηρήσεις ως προς την σύνθεση της Ομάδας και προτάθηκε να συμμετέχουν σε μελλοντικές συναντήσεις εκπρόσωποι ΜΜΕ, του ΥΠΕΚΑ και ΥΠΑΝ, πιθανόν και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Η παραπάνω ομάδα θα μπορούσε να είναι η αρχή δημιουργίας μιας Τεχνολογικής Πλατφόρμας Περιβάλλοντος, που θα περιλαμβάνει όλους τους «stakeholders» του κλάδου (από την επιχειρηματική και την ερευνητική κοινότητα) που σύμφωνα με την άποψη των συμμετεχόντων στην συνάντηση θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να συσταθεί στη συνέχεια.

Συντονισμός:

Ευαγγελία Σοφούλη,	Προϊσταμένη Δ/σης Σχεδιασμού και Προγραμματισμού της ΓΓΕΤ
Λήδα Γιαννακοπούλου,	Προϊσταμένη Τμήματος Α' Προγραμματισμού της ΓΓΕΤ
Αντώνιος Γυπάκης,	Στέλεχος Δ/σης Σχεδιασμού και Προγραμματισμού της ΓΓΕΤ, Υπεύθυνος Τομέα Περιβάλλοντος

Ημερησία Διάταξη: Βλέπε αρχείο Ημερησίας Διάταξης (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι)

Έναρξη συνάντησης, Καλωσόρισμα
(Α. Γυπάκης, Δ/ση Σχεδιασμού & Προγραμματισμού ΓΓΕΤ)

Καλωσόρισμα (Ε. Σοφούλη, Α. Γυπάκης), γνωριμία με τους συμμετέχοντες της συνάντησης

Εισαγωγή, Γενικά στοιχεία Σχεδιασμού ΓΓΕΤ για την Νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020
(Ε. Σοφούλη, προϊσταμένη Δ/σης Σχεδιασμού & Προγραμματισμού ΓΓΕΤ)

Έγινε αναφορά στον ευρύτερο σχεδιασμό της ΓΓΕΤ για την Νέα προγραμματική περίοδο 2014 - 2020, στις εκ των προτέρων αιρεσιμότητες (“ex ante” conditionalities) σε σχέση με την Έρευνα και Καινοτομία για την εκχώρηση κονδυλίων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), την στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης, το Νέο Εθνικό χάρτη Ερευνητικών Υποδομών, συνέργειες περιφερειακού και εθνικού σχεδιασμού, ενίσχυση της συνεργασίας με νέες δράσεις Ε&Τ της ερευνητικής με την επιχειρηματική κοινότητα.

Παρουσίαση, «Διαμορφώνοντας την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (η οπτική της ΓΓΕΤ) για την Νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020»

(Λ. Γιαννακοπούλου, προϊσταμένη Τμήματος Προγραμματισμού ΓΓΕΤ)

Έγινε θεωρητική προσέγγιση της στρατηγικής «ευφυούς» εξειδίκευσης δίδοντας έμφαση σε πιο «κάθετες» πολιτικές, ανιχνεύοντας μέσα σε κάθε κλάδο συγκεκριμένες δραστηριότητες, αναδείχθηκε η σημασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης (entrepreneurial discovery), αναλύθηκε ο σχεδιασμός της ΓΓΕΤ σε δύο διασυνδεδεμένα επίπεδα (περιφερειακό και εθνικό) και τέλος αναπτύχθηκε ο σχεδιασμός της ΓΓΕΤ σε εθνικό επίπεδο με βάση την προσφορά και την ζήτηση της ερευνητικής δραστηριότητας (βλέπε και συνημμένο αρχείο παρουσίασης).

Παρουσίαση, «Διαδικασία δημιουργίας του Κειμένου Βάσης στον Τομέα του Περιβάλλοντος»

(Α. Γυπάκης, Δ/νση Σχεδιασμού & Προγραμματισμού ΓΓΕΤ)

Αναλυτική παρουσίαση του εργαλείου που έχει αναπτύξει το Τμήμα Α' Προγραμματισμού της ΓΓΕΤ για την δημιουργία κειμένων βάσης ενός συγκεκριμένου τομέα και ειδικότερα για την περίπτωση της συνάντησης στον τομέα του περιβάλλοντος μέσα από συγκεκριμένα βήματα που ξεκινούν από οικονομικές και καταλήγουν σε περισσότερο τεχνολογικές προσεγγίσεις, έγινε αναφορά στην ανάγκη δημιουργίας θεματικών ομάδων οι οποίες καλούνται να εντοπίσουν τις ερευνητικές και τεχνολογικές προτεραιότητες που θα «απαντήσουν» στις προκλήσεις της νέας προγραμματικής περιόδου και θα συμβάλουν στην ανάδειξη υποτομέων/περιοχών αλλά και στο να προτείνουν συγκεκριμένες δράσεις (= εργαλεία παρέμβασης) ανά Ε&Τ προτεραιότητα (βλέπε και συνημμένο αρχείο παρουσίασης) .

Συζήτηση:

(όλοι οι συμμετέχοντες)

Κατά την συζήτηση αναδείχθηκαν τα εξής ζητήματα:

- Εντοπισμός προβλημάτων που εμφανίζονται μέχρι σήμερα στις επιχειρήσεις του κλάδου (θεσμικά, επιχειρησιακά, κουλτούρας κ.λπ.)
- Υποδείξεις - Παρατηρήσεις ως προς την σύνθεση της Ομάδας και προτάθηκε να συμμετέχουν σε μελλοντικές συναντήσεις εκπρόσωποι των ΜΜΕ, του ΥΠΕΚΑ και ΥΠΑΝ, καθώς και περιβαλλοντικών οργανώσεων (αν και διατυπώθηκαν διαφωνίες ως προς τον ρόλο τους????).
- Η ύπαρξη ανάγκης δημιουργίας βιομηχανικών clusters (αύξηση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων)
- Σε ό,τι αφορά στην προστασία της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων σε σχέση με τις επιχειρήσεις που βρίσκονται εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. όμορες χώρες, Τουρκία, Βαλκάνια) θα πρέπει να εξεταστεί το γεγονός των οδηγιών που πρέπει να πληρούμε ως χώρα μέλος της ΕΕ σχετικά με το αποτύπωμα του CO₂ μια που οι εκτός ΕΕ χώρες δεν φέρουν το ίδιο βάρος.
- Αντίστοιχα με το προηγούμενο σημείο είναι και η προϋπόθεση τήρησης των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας κατά την παραγωγή των τροφίμων των εισαγωγών μας (διερεύνηση να παίξουν εδώ κάποιο ρόλο οι ΜΚΟ)
- Η διαδικασία που θα ακολουθηθεί πρέπει να ξεκινήσει με την αναγνώριση των “προβλημάτων” των επιχειρήσεων που μπορούν να επιλυθούν με αξιοποίηση Ε&Τ και των οποίων η επίλυση θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα του κλάδου. Αφού εντοπισθούν τα ζητήματα αυτά θα πρέπει να δούμε ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος της Ε&Τ και ποιες είναι κατάλληλες πολιτικές παρεμβάσεις (χρηματοδοτικά σχήματα, θεσμικά μέτρα κλπ)
- Το θέμα που αφορά στην αποτίμηση του τι δεν πήγε καλά στο παρελθόν σχετικά με το κόστος της διαχείρισης καθώς και της ανάγκης να απλοποιηθεί το χρηματοδοτικό σχήμα, θέτοντας έτσι τέλος στο υψηλό κόστος διαχείρισης
- Η ύπαρξη έλλειψης υποδομών περιβάλλοντος
- Ο εξαιρετικά σημαντικός ο ρόλος του θεσμικού πλαισίου
- Η ελλιπής ανταπόκριση σε Οδηγίες της ΕΕ
- Οι βασικοί υποτομείς που μοιάζει σε πρώτη φάση να συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον:
 - προστασία του περιβάλλοντος μέσα από τη λειτουργία των ίδιων των επιχειρήσεων
 - διαχείριση αποβλήτων
 - οι συνέργειες με τον τομέα της Υγείας
 - οι συνέργειες με τον τομέα των Υλικών (επίδοση διεργασιών, τεχνολογία NMP)
 - άλλο (υπό διερεύνηση)

- Οι κοινωνικές αντιδράσεις παίζουν καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή των πολιτικών στον τομέα του Περιβάλλοντος. Άρα πολύ σημαντικός τομέας είναι η πληροφόρηση του κοινού (πολλές φορές αντιδρούν δυναμικά μειοψηφίες που έχουν όμως συγκεκριμένα συμφέροντα)
- Stakeholder στον τομέα θα πρέπει σίγουρα να είναι και η κοινωνία των πολιτών, απαραίτητα θα πρέπει να υπάρξει τομέας διάχυσης πληροφορίας
- Υπό εξέταση θα πρέπει να είναι η δημιουργία ακαδημαϊκών clusters (σε επίπεδο βασικής έρευνας στην Βόρεια Ευρώπη οι εταιρείες πάνε σε Ινστιτούτα τύπου Max Planck και λύνουν τα προβλήματα τους)
- Εμφανής η έλλειψη στην χώρας μας βιομηχανικής έρευνας από τις βιομηχανίες (σκέψεις σχεδιασμού διαφοροποιημένων δράσεων τύπου ΠΑΒΕΤ)
- Κατά την δημιουργία εταιρειών τύπου spin off είναι μεγαλύτερη η ανάγκη «seed» capital και λιγότερο «venture» capital
- Οι αρνητικές συνέπειες στον κλάδο η διαφθορά της δημόσιας διοίκησης
- Η διερεύνηση τομέων / θεμάτων που χρήζουν υποστήριξης E&T, προστασία του περιβάλλοντος με την υποστήριξη E&T (σαν υποχρεώσεις αναγκαία θα πρέπει να είναι η ύπαρξη ISO, πιστοποιήσεων, διασφάλισης ποιότητας κ.λπ.)
- Η διαχείριση αποβλήτων (ακολουθεί την πυραμίδα ιεράρχησης (reduce, reuse, recycling), οι συνέργειες με την ενεργειακή αξιοποίηση τους, η επίδραση της E&T και του θεσμικού πλαισίου με τα παραπάνω, η έλλειψη βασικών ΚΥΑ για την υλοποίηση τους, ένα ηλεκτρονικό μητρώο διαχείρισης αποβλήτων
- Η अपαράδεκτη στάση των πολιτικών στην αποτυχία του συστήματος. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο κατά την Νέα Προγραμματική Περίοδο 2014 -2020 έντονο είναι το «κυνήγι» της καινοτομίας. Η ΕΕ σχεδιάζει για την νέα προγραμματική περίοδο το 15% του προϋπολογισμού θα δοθεί κατευθείαν στις εταιρείες. Σε επίπεδο βιομηχανικής Έρευνας η ΕΕ διερευνά επίσης με ποιόν τρόπο χωρίς να προσβάλλει την αρχή της μη στρέβλωσης της Ανταγωνιστικότητας να χρησιμοποιήσει τις κρατικές ενισχύσεις για να χρηματοδοτήσει εταιρείες που ερευνούν σε προβιομηχανικό επίπεδο μέσω των KETs (key enabling technologies). Θα υπάρξει επομένως ισχυρή χρηματοδότηση τόσο από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, όσο και από το Πρόγραμμα του Ορίζοντα 2020 για τα pilots plants (προ βιομηχανικό στάδιο) και για την αποφυγή της “κοιλιάδας” του θανάτου (death valley) σε νεοσύστατες επιχειρήσεις.

Συμπεράσματα – Επόμενα Βήματα – Λήξη Συνάντησης:

Συμπεράσματα επιγραμματικά:

1. Προστασία περιβάλλοντος που προκύπτει από την λειτουργία των επιχειρήσεων αλλά και από τις υποχρεώσεις τους σχετικά με αυτήν
2. Διαχείριση Αποβλήτων
Με γνώμονα την αρχή reduce, reuse, recycling
reuse εταιρείες, Νομικά πρόσωπα, φυσικά πρόσωπα => Διαχείριση αποβλήτων σε στερεά αστικά απόβλητα
3. Συμβολή της Έρευνας και Καινοτομίας στο θεσμικό πλαίσιο (π.χ. ηλεκτρονικό μητρώο διαχείρισης αποβλήτων)
4. Απλούστευση διαδικασιών
5. Έλλειψη χρηματοδότησης για seed capital
6. Αποτίμηση δράσεων και προγραμμάτων στο τομέα
7. Ανασχεδιασμός και νέα εργαλεία πολιτικών και χρηματοδότησης

Επόμενα βήματα:

- Φάνηκε πλέον καθαρά ότι μια τέτοια πρωτοβουλία (δημιουργίας μίας διευρυμένης Τεχνολογικής Πλατφόρμας για τον τομέα Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη”) θα μπορούσε να λειτουργήσει ως καταλύτης για άμεση βελτίωση συνεργασίας μεταξύ της Ερευνητικής, Πανεπιστημιακής και επιχειρηματικής Κοινότητας στο μέλλον και με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας στην αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας μας
- Αναμένονται παρατηρήσεις και συμπληρώσεις σχετικά με το κείμενο της ΓΓΕΤ (σχέδιο) που αφορά στον κλάδο και το οποίο θα αποσταλεί στους συμμετέχοντες μαζί με όλα τα αρχεία της συνάντησης πριν την επόμενη συνάντηση της Ομάδας “Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη”, δεδομένου ότι είναι σε εξέλιξη η Συνάντηση του Επιστημονικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) τέλος Ιουλίου (30/31-7 και 1-8-2013)

Ημερομηνίες Επόμενων Συναντήσεων:

Πιθανή Ημερομηνία επόμενης Συνάντησης Παρασκευή 26 Ιουλίου 2013 (προς επιβεβαίωση)